

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl dne 28. listopadu 2011 v senátě složeném z předsedkyně Michaely Židlické, soudkyně Vlasty Formánkové a soudce Miloslava Výborného se souhlasem účastníků mimo ústní jednání ve věci ústavní stížnosti stěžovatelů 1) R. K., 2) T. P., 3) T. K., 4) J. T., 5) M. P. a 6) A. N., všech zastoupených JUDr. Vladimírem Dvořáčkem, advokátem, AK se sídlem Křížíkova 16, Praha 8, proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 5. listopadu 2008 sp. zn. 3 T 179/2008, usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. března 2009 sp. zn. 4 To 98/2009 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. března 2010 sp. zn. 7 Tdo 1554/2009, za účasti 1) Městského soudu v Brně, 2) Krajského soudu v Brně, 3) Nejvyššího soudu, jako účastníků řízení, a vedlejších účastníků 1) Městského státního zastupitelství v Brně a 2) Krajského státního zastupitelství v Brně takto:

Ústavní stížnost se zamítá.

Odůvodnění:

I.

Část rekapitulační

1. Včas podanou ústavní stížností se stěžovatelé domáhali zrušení shora uvedených rozhodnutí obecných soudů s odvoláním na porušení jejich ústavně zaručených práv. Konkrétně stěžovatelé namítali, že obecné soudy jejich případ projednaly v rozporu s ustanoveními čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Stěžovatelé dále tvrdili, že bylo porušeno jejich právo na osobní svobodu zaručené ustanoveními čl. 8 odst. 2 Listiny a čl. 5 Úmluvy.

I.A

Průběh řízení před obecnými soudy

2. Jak Ústavní soud zjistil ze soudního spisu Městského soudu v Brně (dále též „městský soud“) sp. zn. 3 T 179/2008, který si za účelem posouzení ústavní stížnosti vyžádal, byli všichni stěžovatelé shledáni vinnými ze spáchání trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka dle ustanovení § 260 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, v tehdy účinném znění (dále jen „trestní zákon“). Tohoto trestného činu se měli dopustit v průběhu shromáždění pravicově extremistické organizace Národního odporu v Brně dne 1. května 2007.

3. Stěžovatel T.P. byl uznán vinným tím, že se – stručně řečeno – podílel na přípravě a organizaci předmětného shromáždění, na němž bylo propagováno a oslavováno hnutí „Národní odpor“. Ostatní stěžovatelé pak byli uznáni vinnými tím, že – opět stručně vyjádřeno – na samotném

shromáždění především nesli v čele průvodu transparenty s hesly Národního odporu, případně s odkazy na internetové stránky tohoto hnutí. Tímto jednáním stěžovatelé spáchali dle obecných soudů trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka dle § 260 odst. 1 trestního zákona¹ a byli odsouzeni k trestům diversifikovaným podle hledisek uvedených v odůvodnění rozsudku.

4. T. P. byl za tento trestný čin odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvou let a pro výkon trestu byl zařazen do věznice s dozorem; T. K. byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců a pro výkon trestu byl zařazen do věznice s ostrahou. J. T. byl odsouzen ke stejnému trestu, avšak pro výkon trestu byl zařazen do věznice s dozorem. R. K. byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání patnácti měsíců a pro výkon trestu byl zařazen do věznice s dozorem. K těmž trestu odnětí svobody byl se zařazením pro výkon trestu do věznice s ostrahou odsouzen i A. N. M. P. byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců; výkon trestu mu byl podmíněně odložen na zkušební dobu tří let.

5. Proti tomuto rozsudku městského soudu podali stěžovatelé odvolání, jež Krajský soud v Brně usnesením ze dne 31. 3. 2009 sp. zn. 4 To 98/2009 zamítl jako nedůvodné, neboť se ztotožnil se skutkovými i právními závěry nalézacího soudu.

6. Proti usnesení odvolacího soudu podali stěžovatelé dovolání, jež však Nejvyšší soud posoudil jako zjevně neopodstatněné a jako takové je odmítl. Vyjádřil přitom své přesvědčení, že skutková zjištění odpovídají výsledkům provedení dokazování a jsou úplná a správná a rovněž právní kvalifikace jednání stěžovatelů je bezvadná. Zvláště se přitom zabýval námitkou stěžovatelů, podle níž nebylo dostatečně prokázáno, že podstatou jejich jednání byla podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka. Přitom uvedl, že termín „hnutí“ nelze zaměňovat za „politické hnutí“, tak jak jej používá zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích. Jde naopak o hnutí v určité míře organizovaná a strukturovaná (byť nikoliv nutně formalizovaná), která mají alespoň zřetelné kontury, společné postoje a orientaci zaměřenou na dosažení některého cíle uvedeného v § 260 odst. 1 trestního zákona. Tyto znaky pak Národní odpor naplňuje.

I.B

Průběh řízení před Ústavním soudem

1. Argumentace stěžovatelů

7. Stěžovatelé v ústavní stížnosti napadali ve stěžovaných rozhodnutích především výroky o vině, které označili za značně problematické a z pohledu obhajoby neudržitelné. Dle názoru stěžovatelů byla pochybná již sama formulace skutkové podstaty trestného činu „podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka“ podle ustanovení § 260 trestního zákona. Užitá formulace totiž dle stěžovatelů neodpovídala požadavku určitosti trestně právní normy ve smyslu zásady *nullum crimen sine lege*. V této souvislosti stěžovatelé upozornili na obtížný výklad pojmů jako „podporuje“, „propaguje“, „hnutí“ či „prokazatelně“; v tomto kontextu navíc poukazovali na to, že není bez dalšího možné Národní odpor považovat za „hnutí“ ve smyslu citovaného ustanovení či na problematičnost ztotožnění použití určité barevné symboliky s propagací neonacistického hnutí.

8. Stěžovatelé rovněž brojili proti jimi tvrzené nepředvídatelnosti trestního postihu. K veškerým činům, za něž byli stěžovatelé posléze odsouzeni, totiž došlo na řádně ohlášeném shromáždění, které nebylo (a ani nemohlo být) zakázáno. Zdůraznili přitom, že nebylo možné předvídat trestní postih pro politické názory nebo zastávanou ideologii. Takový postup by totiž byl zřetelně protizákonný a protiústavní.

9. Protiústavnost napadených rozhodnutí spatřovali stěžovatelé i ve skutečnosti, že věc nebyla projednána nezávislým a nestranným soudem. Celá řada formulací obsažená v napadeném rozsudku

¹ znějící: „Kdo podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.“

Městského soudu v Brně připomínala spíše úryvky z rozhodnutí soudu v totalitním státě a tím naznačovala, že v rozhodování soudu hrály roli i politické úvahy a snaha o pronásledování osob s odlišnými politickými názory.

10. Za nepřijatelnou a rozpornou s principem dělby moci považovali stěžovatelé i skutečnost, že výrok soudu vycházel z velké části ze zpráv o extremismu publikovaných Ministerstvem vnitra České republiky (prostřednictvím znaleckého posudku Miroslava Mareše). Jedním ze základních principů výkonu soudní moci je přitom její nezávislost na činnosti moci výkonné. Podle stěžovatelů byl navíc v řízení zcela nedůvodně upřednostněn jeden znalecký posudek před posudkem jiným (pro stěžovatele příznivějším).

11. Stěžovatelé brojili i proti výrokům o trestech, neboť podle jejich názoru tyto byly zcela nepřiměřeně vysoké a neodpovídaly společenské nebezpečnosti jejich činů.

12. Dále stěžovatelé poukázali na zásadní procesní pochybení obecných soudů. Dle stěžovatele T. P. obecné soudy naprosto opomněly, že v popisu skutku, který mu byl dáván za vinu, chybí uvedení subjektivní stránky trestného činu. Stejně jako u něho, tak i u ostatních stěžovatelů, je pak stěžejní absence prokázání, že jim byl znám charakter hnutí, které propagovali.

13. Podle stěžovatelů nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že trestní stíhání nebylo proti nim řádně zahájeno, což nelze než považovat za neodstranitelnou vadu řízení. Obecné soudy se přitom touto námitkou absolutně nezabývaly. Dle stěžovatelů navíc v trestním řízení zcela selhaly kontrolní mechanismy; celé trestní stíhání bylo pojmuto jako apologetika důvodnosti jejich trestního stíhání a jakákoli fakta trestní stíhání zpochybňující byla bagatelizována nebo zesměšňována.

2. Vyjádření účastníků a vedlejších účastníků

14. K ústavní stížnosti se dne 6. srpna 2011 vyjádřil Městský soud v Brně, který setrval na právních názorech obsažených v odůvodnění napadeného rozsudku. Odkazy stěžovatelů na svobodu slova podle Městského soudu v Brně opomíjejí kontext shromáždění a průvodu (jejich načasování, vyznění apod.). K polemice stěžovatelů se závěry znaleckého posudku Miroslava Mareše soud uvedl, že znalecké posudky nepovažoval za důkazy zásadní a výrazně potřebné, což uvedl i v odůvodnění svého rozhodnutí. Městský soud v Brně pak rozhodně odmítl, že by uložené tresty byly exemplární; jejich výše v dolní polovině trestní sazby byla podrobně odůvodněna.

15. Krajský soud v Brně ve svém vyjádření datovaném dnem 2. června 2011 (doručeném Ústavnímu soudu dne 20. června 2011) konstatoval, že se s námitkami stěžovatelů vypořádal již ve svém rozhodnutí a že „v řízení proti odsouzeným nebyly porušeny zásady trestního řízení, ani nedošlo k porušení Ústavy České republiky nebo k porušení základních lidských práv v rozsahu, který uvádějí odsouzení“. Proto navrhl, aby ústavní stížnost byla odmítnuta.

16. Dne 16. června 2011 bylo Ústavnímu soudu doručeno tímž dnem datované vyjádření Nejvyššího soudu. Nejvyšší soud uvedl, že jeho úlohou je zejména sjednocování judikatury, přičemž se v jeho rozhodovací praxi ustálil i výklad pojmů, jejichž údajnou neurčitost stěžovatelé namítají (např. „podpora“ či „hnutí“). Podle názoru Nejvyššího soudu byly veškeré znaky trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka jednáním stěžovatelů naplněny a k porušení základních práv stěžovatelů v řízení před soudy nedošlo. Obecné soudy podle vyjádření Nejvyššího soudu dospěly ke správným skutkovým zjištěním a rovněž právní kvalifikaci provedly bezvadně. Z těchto důvodů Nejvyšší soud navrhl, aby ústavní stížnost byla odmítnuta.

17. Městské státní zastupitelství v Brně na výzvu Ústavního soudu k vyjádření nereagovalo, státní zástupce Krajského státního zastupitelství se podáním ze dne 31. 5. 2011 práva vyjádření výslovně vzdal. Nejvyšší státní zastupitelství se postavení vedlejšího účastníka řízení vzdalo přípisem ze dne 31. 5. 2011.

3. Replika stěžovatelů

18. Stěžovatelé ve své replice poukázali na vyjádření Městského soudu Brně, které je podle nich založeno na mylné premise, že ústavně zaručená práva a svobody jsou pouze jedním z faktorů rozhodování v trestní věci a nikoliv prioritou. Pokud se týče načasování řádně ohlášeného shromáždění, uvádí stěžovatelé, že Svátek práce, připadající na 1. květen, slaví osoby hlásící se k mnoha myšlenkovým proudům (tedy nikoliv pouze nacisté, jak se snaží městský soud naznačit) a navíc se jeho oslavy odehrávaly dlouho předtím, než se Adolf Hitler chopil moci. Dále stěžovatelé uvedli, že Městský soud v Brně ze znaleckého posudku JUDr. Mareše vycházel, ačkoliv se tuto skutečnost snaží bagatelizovat. Zcela se pak městský soud vyhnul skutečnosti, že vycházel z výroční zprávy Ministerstva vnitra České republiky.

19. Pokud se týče výkladu pojmu „hnutí“, čemuž se věnuje i zmiňovaný posudek, vyjádřili stěžovatelé přesvědčení, že není úlohou Nejvyššího soudu vytvářet definici tohoto pojmu, nýbrž pouze sjednocovat, jakými důkazy a postupy se má skutečný charakter hnutí zjišťovat.

20. Stěžovatelé rovněž nesouhlasili s názorem Městského soudu v Brně, podle něhož uložené tresty nebyly exemplární; odkazem na statistické údaje stěžovatelé dokládali, že za srovnatelnou trestnou činnost byly nepodmíněné tresty odnětí svobody ukládány výjimečně.

21. Konečně stěžovatelé zdůraznili, že nebrojí proti samotné právní úpravě, na jejímž základě byli odsouzeni, nýbrž proti jejímu extenzivnímu výkladu a postihování i takových jednání, která zákonodárce neměl na mysli.

4. Upuštění od ústního jednání

22. Všichni účastníci vyjádřili souhlas s upuštěním od ústního jednání či se k této otázce ve stanovené lhůtě nevyjádřili. Protože ani Ústavní soud neočekával od tohoto jednání další objasnění věci, upustil od něj dle ustanovení § 44 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“).

II.

Vlastní přezkum

23. Formálně bezvadná ústavní stížnost byla podána včas osobami oprávněnými a řádně zastoupenými. K jejímu projednání je Ústavní soud příslušný a zároveň jde o návrh přípustný. Ústavní soud dále přezkoumal napadená rozhodnutí z hlediska tvrzených porušení ústavně zaručených práv stěžovatelů a dospěl k závěru, že ústavní stížnost není důvodná.

II.A

Obecné principy relevantní pro posouzení věci

24. Ústavní soud úvodem poznamenává, že otázky nastíněné stěžovateli nepovažuje za triviální, neboť tyto otevírají prostor k úvahám o (ústavních) mezích zadržování politického extremismu a hnutí útočících proti samotné podstatě demokracie a státu založeného na ochraně lidských práv.

25. Ústavní soud se ztotožňuje s principy bránící se demokracie (v právní i politologické literatuře často synonymicky označované za „obranyschopnou“ či „militantní“ demokracii), jejichž právní aplikace je opodstatněná s přihlédnutím k historickým zkušenostem s nacistickou a komunistickou totalitou nejen v našem státě, nýbrž i v celoevropském kontextu. Jestliže jsou odpůrci demokracie a hodnot, na kterých demokracie stojí, připraveni na ni útočit, musí být i demokratický režim připraven bránit se těmto atakům, a to v nutných případech i omezením základních práv.

26. Ústavní soud tedy zdůrazňuje, že přes nepochybnost garance základních práv (včetně svobody projevu a práva shromažďovacího) pro každého, je právem i povinností demokratického státu

přiměřenými prostředky bránit sebe sama i společnost, kterou reprezentuje, proti destruktivním útokům ze strany těch hnutí a jednotlivců, jež popírají a zpochybňují (a už tím byť i jen plíživě likvidují) základní demokratické hodnoty. Již v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/94 (Sb. n. u., sv. 3, str. 73) Ústavní soud konstatoval, že jakkoli je v každé demokratické společnosti stanovení mezi základních práv a svobod záležitostí „otevřeného“ sociálního dění, v němž i menšině je přiznáváno právo na vlastní politický postoj, nelze toto právo menšiny spojovat s každým libovolným postojem, postrádajícím pozitivní sociální podtext. Demokracie by sama sebe přivedla ke zkáze, jestliže by se názory a jednáním menšiny cítila zavázána k opatřením, jež by již odporovala její základní hodnotové orientaci. Jinými slovy (dodává Ústavní soud nyní), garance základních práv jsoucím jedním z fundamentálních prvků demokratického právního státu, nelze zaměňovat za slabost demokracie či její neschopnost obrany. Demokracie, která by bezvýhradně odmítla používat proti svým protivníkům státní moc, otevírala by bránu nejen anarchii, ale i totalitě. Sama by se tak zpronevěřila svým základním úkolům, k nimž v neposlední řadě patří i ochrana hodnotového řádu manifestovaného v historickém vývoji právě zabezpečováním základních lidských práv a svobod. Právo menšiny na vyjádření jejího politického postoje nesmí být zaměňováno za právo libovolnými prostředky hlásat zlo; povinnost demokratického právního státu (nesvázaného s žádnou výlučnou ideologií) uplatňovat státní moc v mezích a způsobem stanovených zákonem nelze pak zaměňovat s rezignací čelit projevům zla a nenávisti i takovými prostředky, jež se šířitelům těchto projevů mohou jevit jako tvrdé.

27. Historie ukazuje, jak nedožrnné následky může mít, pokud demokratické režimy nejsou schopny či ochotny bránit se brutálnímu odhodlání svých nepřátel. Jestliže je tedy demokracie ohrožena, je povinná – byť proporcionálně a s vědomím, že jí zvolené metody musí být zcela jiné než metody odpůrců demokracie – výjimečně omezit některé principy, na nichž stojí (např. i svobodu slova či shromažďovací právo apod.). Pouze tak je schopná ubránit se atakům těch, kteří primárně mají za cíl demokracii zlikvidovat.

28. Nejdůležitějším faktorem při hodnocení obranných mechanismů, jež je demokratický právní stát oprávněn použít, je nezbytnost a přiměřenost s důrazem na fakt, že omezení základních práv může být prováděno pouze v krajních případech. V této souvislosti je třeba připomenout, že svoboda projevu se nevztahuje pouze na informace a myšlenky, které jsou přijímány pozitivně nebo jsou považovány za neurážlivé nebo nedůležité, ale také na ty, které pohoršují, šokují nebo ruší (srov. mezi mnoha jinými např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Stankov a Sjedenocná makedonská organizace Iinden proti Bulharsku*, dostupný na <http://hudoc.echr.coe.int>).

29. Zároveň je však nutno zdůraznit, že tyto (změkčující) závěry nelze vztahovat na zcela extrémní a nenávistné projevy (tzv. *hate speech*). Omezení či dokonce trestní postih projevů budou nezbytně nutná v demokratické společnosti tehdy, pokud budou tyto projevy (explicitně, ale i implicitně) obsahovat výzvy k násilí či k popírání, zpochybňování, schvalování nebo ospravedlňování zločinů proti lidskosti spáchaných v minulosti (srov. např. tzv. Osvětimskou lež), jakož i k podpoře a propagaci hnutí směřujících k potlačení základních lidských práv a svobod, a to zvláště ve vztahu k některým minoritám. V případě nenávistných projevů přitom není možné zkoumat pouze jejich prvoplánový obsah, nýbrž i jejich celkový kontext, t. j. především místo, čas a způsob projevu. To se týká např. projevů pronášených v blízkosti problémových lokalit, míst historicky, nábožensky či identitárně spjatých s určitou menšinou (proti níž následné projevy směřují) nebo jejichž (i třeba skrytým) cílem bude „připomínka“ výročí souvisejícího s lidským utrpením nastalým v dějinách Evropy 20. století právě v důsledku selhání obranných schopností demokracie. V každém případě však musí být předmětný projev za hranou ochrany nikoli jen hypoteticky; aby mohl být postižen, musejí souvislosti jeho realizace vybočovat z naznačených mantinelů.

30. Takto postulované závěry ohledně mezí svobody projevu lze v konceptu bránící se demokracie přiměřeně vztáhnout i na svobodu shromažďovací.

II.B

K jednotlivým argumentům stěžovatelů

1. Předvídatelnost trestního postihu

31. Stěžovatelé ve své stížnosti obsáhle argumentují tím, že nemohli předvídat trestnost svého jednání. Ve své replice pak stěžovatelé upřesnili, že nebrojí ani tak proti samotné legální konstrukci ustanovení § 260 bývalého trestního zákona, jako spíše proti jeho (po jejich soudu) extenzivní aplikaci na jejich věc. Ústavní soud se přes toto upřesnění zabýval oběma zmíněnými rozměry předvídatelnosti trestního postihu stěžovatelů, tedy jak určitostí zákona, tak jeho aplikací obecnými soudy.

32. Zásada předvídatelnosti trestního postihu je nepochybně zásadou ústavní, plynoucí již z maximy *nullum crimen sine lege*, a to dle ustanovení čl. 1 Ústavy a ustanovení čl. 2 odst. 3 a zejména čl. 39 Listiny. Možnost trestního postihu tudíž v souladu s citovanými zásadami musí být předvídatelná a samotný postih pak musí být založen na dostatečně určitém zákonném podkladu. Ústavní soud v této souvislosti příkladmo odkazuje i na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva *Sunday Times proti Spojenému království* (č. stížnosti 6538/74, dostupné na www.hudoc.echr.coe.int, odst. 49), dle kterého musí být občan způsobilý, v případě potřeby za pomoci právní rady, předvídat za daných okolností a v přiměřené míře důsledky vyplývající z určitého jednání.

33. Na druhou stranu však Ústavní soud poznamenává, že pro naplnění ústavní zásady *nullum crimen sine lege* není nutná předvídatelnost založená na absolutní a jednoduché (až primitivní) jistotě možného trestního postihu. To platí zejména v případech, v nichž je neurčitost právní úpravy dána oblastí, které se dotýká a která se přitom neustále proměňuje; právo a – byť opatrněji než jiné jeho oblasti – i hmotné právo trestní musí být schopné pružně a efektivně reagovat na tyto změny. Jinými slovy, ani stěžovatelé zdůrazňovaná ústavní zásada sama o sobě nezapovídá, aby trestněprávní úprava operovala s pojmy, k jejichž řádnému uchopení je – jako v projednávané věci – nezbytná i netriviální interpretace. Krajní mezí ústavní konformity je v tomto ohledu taková formulace skutkové podstaty trestného činu, která u běžného (průměrného) adresáta nevyvolává pochybnost o tom, co je již zakázáno pod sankcí trestního postihu.

34. K samotnému ustanovení § 260 bývalého trestního zákona se již dříve vyjádřil Ústavní soud České a Slovenské Federativní Republiky, když na základě z části obdobných argumentů rozhodoval o souladu předmětných ustanovení s ústavními principy, přičemž s nimi jejich rozpornost neshledal (srov. Pl. ÚS 5/92 – publ. in Sbíрка usnesení a nálezů Ústavního soudu, Praha: Linde, 2011, str. 36 – 45).

35. V tomto nálezu Ústavní soud České a Slovenské Federativní Republiky konstatoval, že úprava zakazující podporu a propagaci hnutí ohrožujících bezpečnost státu a práva a svobody jeho občanů byla v souladu s ustanovením čl. 17 odst. 4 Listiny. Ústavní možnost trestat nenávislné projevy dle napadeného ustanovení byla dána, ať již byly myšlenky, na nichž byly tyto projevy založeny, inspirovány jakoukoliv ideologií. Zároveň tento soud odmítl, že by jeho přístup byl porušením zásady, podle níž se demokratický právní stát nemůže vázat na výlučnou ideologii. Ideologická pluralita a svobodná soutěž politických sil totiž dle jeho názoru zůstala zachována i tehdy, pokud stát sankcionoval hlásání několika nejnebezpečnějších ideologií, směřujících k odstranění demokracie a potlačení základních práv a svobod.

36. S těmito závěry se Ústavní soud ztotožňuje a dodává, že v předmětné věci stěžovatelé byli seznámeni ještě před začátkem shromáždění s tím, že daná symbolika bude považována za vybočující z dovoleného právního rámce, z čehož dle Ústavního soudu mohli jasně předvídat následný, a to i trestní, postih v případě neuposlechnutí. Tato fakta vyplývají z vyžádaného spisu i z aktivit stěžovatelů na počátku shromáždění před jeho rozpuštěním.

37. Pokud se týče specifických námitek stěžovatelů stran předvídatelnosti trestního postihu, brojili stěžovatelé proti údajně překvapivému (nepředvídatelnému) hodnocení Národního odporu jako „hnutí“ ve smyslu ustanovení § 260 odst. 1 trestního zákona. I v této otázce se Ústavní soud (podrobiv ji přezkumu z ústavněprávních hledisek) ztotožňuje s hodnocením provedeným obecnými soudy. Vzdor

námítkám stěžovatelů, že Národní odpor je pouze určitým „webovým projektem“ a že jim není známo, kdo je jeho tvůrcem ani další okolnosti jeho fungování, jejich participace na činnosti extremistických organizací a hnutí prokazuje pravý opak.

38. Ústavní soud poznamenává, že celkovému postavení a povaze Národního odporu se věnoval i Nejvyšší správní soud ve věci rozpuštění Dělnické strany (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze 17. 2. 2010, sp. zn. Pst 1/2009, dostupný na www.nssoud.cz), na jehož závěry Ústavní soud v podrobnostech odkazuje.

39. Podle Ústavního soudu i v nyní projednávané věci (stejně jako v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu) z provedených důkazů vyplynulo, že Národní odpor je svým ideovým zaměřením a konkrétní projevy činností neonacistickou organizací, byť nikoliv formalizovanou, založenou na rasové a etnické nesnášenlivosti, xenofobii, antisemitismu a používání násilí vůči skupinám obyvatel.

40. Stejně tak Ústavní soud nemá žádných ústavněprávních námitek proti závěrům obecných soudů, podle nichž může „hnutím“ ve smyslu ustanovení § 260 bývalého trestního zákona být i určité ne zcela formalizované seskupení osob. Obecné soudy v projednávané věci postupovaly zcela v souladu s ustálenou judikaturou týkající se pojmu „hnutí“, reprezentovanou zejména sjednocujícím stanoviskem Nejvyššího soudu (sp. zn. Tpjn 302/2005, dostupné na www.nssoud.cz), podle něhož: *„Za hnutí ve smyslu § 260 odst. 1 trestního zákona se považuje skupina osob alespoň částečně organizovaná, byť třeba formálně neregistrovaná, směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.“*

41. Tato definice dle názoru Ústavního soudu zcela koresponduje s fungováním Národního odporu. Z hlediska předvídatelnosti trestního postihu pak lze zdůraznit, že Nejvyšší soud již Národní odpor v minulosti jako hnutí ve smyslu trestního zákona označil (srov. rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 5 Tdo 79/2006, dostupný na www.nssoud.cz).

42. Ze shora uvedených rozhodnutí, jakož i z vyžádaného spisu bez pochyb vyplývá, že Národní odpor je hnutím prokazatelně směřujícím k potlačení práv a svobod člověka. Ústavní soud proto pokládá námítky stěžovatelů, podle nichž tato prokazatelnost u Národního odporu chybí, za zcela neopodstatněné, a to zejména v souvislosti s obsahem všeobecně dostupných informací umístěných na základní informační doméně odpor.org, v nichž nenávistné postoje vůči Romům, Židům či demokratickému zřízení převažují a jejichž forma i obsah včetně neskrývaného obdivu k nacismu a jeho představitelům překračují veškeré meze demokratické diskuse.

43. Zároveň je dle Ústavního soudu nesporné, že daným chováním se stěžovatelé dopouštěli propagace shora uvedeného hnutí a tato propagace je jim přičitatelná. Ústavní soud naprosto odmítá argumentaci stěžovatelů, dle níž „užití symbolu nemusí být jednoznačně vyjádřením sounáležitosti se subjektem, se kterým je zpravidla spojován“. Ústavní soud pokládá za zjevné, že pokud stěžovatelé drželi v čele průvodu velké transparenty s odkazy na Národní odpor (a jeho webové stránky), nelze toto chování hodnotit jinak než tak, že se jím stěžovatelé přihlásili k hnutí Národního odporu, včetně jeho nosných myšlenek. Držením hlavních transparentů v čele průvodu se stěžovatelé zároveň deklarovali jako vůdčí představitelé Národního odporu, přičemž tento závěr vyplývá i z jejich aktivity spojené s přípravou shromáždění.

44. Ze soudního spisu je rovněž zřejmé, že se stěžovatelé aktivně podíleli na přípravě „vizuální stránky“ shromáždění, přičemž tato byla koncipována právě tak, aby propagovala hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka. Z této aktivity vyplývá netoliko ztotožnění stěžovatelů s daným hnutím a snaha veřejně ho propagovat; již tato aktivní příprava shromáždění jim právem může být přičítána k tíži. V tomto kontextu se následná argumentace stěžovatelů, podle níž se stěžovatelé daným jednáním nedopustili propagace hnutí, jeví jako účelová; lze ji pochopit jako součást obhajoby, nikoliv však akceptovat ve smyslu exkulpacím.

45. V této souvislosti Ústavní soud rovněž považuje za nutné dotknout se i užívání symbolů jako jedné z forem projevu. Stěžovateli bylo namítáno, že vlajky a transparenty se symboly Národního odporu nelze hodnotit za neslučitelné s českým právním řádem. Ústavní soud v této souvislosti

odkazuje i na již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci Dělnické strany, podle něhož v obecné rovině jistě nelze připustit, aby byla vyloučena z jakéhokoliv užití určitá barevná kombinace nebo určitá symbolika jen pro svou roli, kterou mohla hrát či hrála v dějinách. Problematickým se takové užití může nicméně stát, pokud cíleně směřuje k více či méně skrytému odkazu na negativní historické vzory. V tomto konkrétním případě Ústavní soud podrobným zkoumáním symbolů užitých Národním odporem nenašel jediný ospravedlňující argument pro jejich použití stěžovateli. Naopak mnohá vyjádření na informačním portálu odpor.org dokumentují jasné přihlášení se k nacistické politice a jejím vůdčím představitelům, včetně přijetí demokracie nehodných myšlenkových konceptů jako jsou extrémní rasismus či antisemitismus, coby v historickém evropském kontextu zvlášť zavržená forma rasismu.

46. Ústavní soud tak nemůže přijmout závěr, podle něhož by použití vlajek Schwarz-Weiss-Rott stěžovateli bylo náhodné; z provedených důkazů se naopak podává, že šlo o zjevnou propagační připomínku nacistického Německa.

47. Stěžovatelé odkazují na fakt, že tato barevná kombinace je používána krajně pravicovými subjekty ve Spolkové republice Německo, přičemž německé soudy tuto barevnou kombinaci trestně nepostihují. Této námitce nemůže Ústavní soud přisvědčit, a to nejen proto, že zahraniční judikatura není pro rozhodovací činnost Ústavního soudu referenčním hlediskem ústavnosti. Historická geneze používání předmětné barevné kombinace sice potvrzuje, že na území Německa byla tato trikolóra v minulosti vícekrát užívána i ve spojitosti s netotalitními režimy, avšak Národní odpor nikdy neodkázal při použití tohoto symbolu na některou z netotalitních etap německého historického vývoje; naopak, jak již Ústavní soud nastínil výše, z kontextu jednání stěžovatelů jasně vyplývá, že daná barevná kombinace byla zvolena s účelovou snahou odkázat právě na nacistické Německo. Proto by například nebylo možno trestně postihovat účastníky shromáždění historiků zaměřeného na německé císařství (byť by i demonstrativně použilo tuto trikoloru), při němž by nedocházelo k dehonestaci politických oponentů, k vyzývání násilí, skrytému či přímému rasismu (antisemitismu) atd. Právě až v kontextu extremistických projevů (a současně s nimi) je třeba posuzovat nejen užití této trikolory, ale i ostatních symbolů. Vždy je tak třeba vážit pravou podstatu užití určitého symbolu. Spolu s tím je nezbytnou součástí posouzení hrozby, kterou daný symbol představuje, již shora zmíněný způsob, čas a místo užití. Hodnocení, zda je omezení základních práv nutné, leží na bedrech soudů, jejichž povinností je vždy posuzovat nezbytnost zásahu ze všech shora uvedených hledisek.

48. Ústavní soud uzavírá, že i na základě dikce ustanovení § 260 trestního zákona muselo být stěžovatelům jasné, že podporou a propagací Národního odporu (o jehož základních parametrech se Ústavní soud zmínil výše), byť i vizuální, se dopouštějí trestného činu. Jejich trestní postih tudíž není možno označit jako nepředvídatelný.

2. Výše trestů

49. Další námitka stěžovatelů se upínala k výši jim udělených trestů, kterou považovali za příliš vysokou a nespravedlivou. Podle jejich názoru byly uloženy tresty exemplární, přičemž obecné soudy nepřipustně upřednostnily generální prevenci před prevencí individuální; takový postup je dle stěžovatelů protiústavní.

50. Ústavní soud ve shodě s ustanovením čl. 40 odst. 1 Listiny konstatuje, že o vině a trestu za trestné činy rozhodují primárně (a výlučně) obecné soudy. Ústavnímu soudu pak nepřísluší přezkoumávat tato jejich rozhodnutí z hlediska běžné zákonitosti (srov. ustanovení čl. 83 Ústavy); do rozhodovací činnosti obecných soudů v otázce ukládání trestů je tedy Ústavní soud oprávněn zasáhnout toliko tehdy, pokud jejich rozhodnutím o výši či druhu trestu byla porušena základní práva jednotlivce.

51. Z dřívější judikatury Ústavního soudu vyplývá, že za porušení základních práv může být považováno i „exemplární potrestání“ spočívající v tom, že se konkrétní přísnost trestu neodůvodňuje hledisky individuální prevence, ale potřebou odstrašit veřejnost přehnaně přísným trestem uloženým pachateli (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 463/97, Sb. n. u., sv. 10, str. 313). Zároveň však Ústavní soud

konstatoval, že trest ukládaný pachateli v sobě spojuje jak moment trestní represe a prevence ve vztahu k němu samotnému (individuální represe a individuální prevence), tak i moment edukativního působení na ostatní členy společnosti (generální prevence).

52. Úvahy, obsažené zejména v napadeném rozsudku Městského soudu v Brně, se citované judikatuře Ústavního soudu nepříčí. Potřeba generální prevence při ukládání konkrétních trestů byla pouze jednou ze složek při rozmyslu soudu o jejich druhu a výměře. Výše (a diferenciaci) trestů byla nalézacím soudem odůvodněna řádně, s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem a ústavně konformně, pročež Ústavní soud nemá důvod úvahy soudů v této otázce přehodnocovat či odmítat.

3. Nezávislost soudů při rozhodování

53. Stěžovatelé dále namítali, že obecné soudy do své právní argumentace vnesly politické prvky, takže nelze mluvit o argumentaci typické pro nezávislý soud. V tomto ohledu stěžovatelé především kritizují spojení rozhodnutí s konkrétními historickými okolnostmi či s hodnocením chování členů Národního odporu.

54. Z ustálené judikatury Ústavního soudu vyplývá, že jednou z nejdůležitějších složek principu nezávislosti soudnictví je zásada volného hodnocení důkazů. Projevem nezávislosti je tudíž i to, že obecný soud sám v každé fázi řízení zvažuje, které důkazy je třeba provést, zda a nakolik je potřebné dosavadní stav dokazování doplnit, přičemž posuzuje důvodnost návrhů stran na doplnění dokazování. Provedené důkazy pak soud hodnotí podle své úvahy, a to jak jednotlivě, tak i v jejich vzájemné souvislosti (srov. např. nález sp. zn. II. ÚS 56/95, Sb. n. u., sv. 4, str. 259). Úvaha soudu, které skutečnosti vzít při rozhodování v potaz, je tedy základním projevem principu soudní nezávislosti a nemůže být uměle omezována pouze proto, že určité okolnosti pro případ relevantní mají i politický rozměr. Úkolem obecných soudů je totiž posuzovat každou jednotlivou věc kontextuálně a dbát na všechny okolnosti případu včetně těch, které překračují jeho úzký rámec. Tento aspekt rozhodovací činnosti soudů je dle Ústavního soudu výraznější právě například u trestných činů reflektujících historické události, jež se zcela vymykaly nejen demokracii, ale obecné lidskosti. Při výkladu skutkových podstat trestných činů svými definicemi s těmito událostmi spjatými nelze jejich účel a dějinný rozměr opomenout. Ústavní soud tedy na rozdíl od stěžovatelů nepokládá postup obecných soudů, které se k těmto okolnostem vyjádřily v odůvodnění napadených rozhodnutí, za protiústavní, nýbrž naopak za vhodný.

55. Dle Ústavního soudu rovněž nelze hodnotit dané pasáže jako právně a politicky nekorektní; tyto pouze reflektují základy, na nichž stojí evropská demokracie ve spojitosti s historickými reminiscencemi, které vedly k její současné podobě, včetně zakotvení předmětných činů v trestním zákonodárství. Rovněž v případě hodnocení organizace a členů Národního odporu nelze přisvědčit stěžovatelům, že by toto hodnocení již nespadlo pod pravomoc obecných soudů. Kritiku prokázaných projevů obsaženou v odůvodnění soudních rozhodnutí nelze *a priori* odmítat pod lichou záminkou jejich političnosti. Ústavně zaručenou nezávislost soudů (čl. 81 Ústavy) nelze zaměňovat s juristickou impotencí, v důsledku které by justice sama sobě zakazovala uvážít relevantní souvislosti jednání sice nepochybně politického (tím konání stěžovatelů zajisté bylo), ale všemi svými charakteristikami excesivně vybočujícího z ústavně chráněné volné a svobodné soutěže politických sil, a to až do naplnění trestněprávní odpovědnosti jednajících. Jinak vyjádřeno: i politickým projevem může být spáchán trestný čin, přičemž v rámci úvah soudu upínajících se k závěru o naplnění jeho skutkové podstaty nemůže se soud – zcela samozřejmě – hodnocení takového politického projevu vyhnout.

4. Ostatní tvrzená procesní pochybení

56. Stěžovatelé rovněž napadají procesní stránku proti nim vedeného trestního řízení, protože to bylo dle jejich názoru protkáno zásadními procesními pochybeními, jež spočívala v nezákonném zahájení trestního stíhání (především v souvislosti s neuvedením subjektivní stránky trestného činu), jakož i v následném soudním řízení, které dle názoru stěžovatelů charakterizoval nedostatek uplatnění kontrolních mechanismů orgánů činných v trestním řízení včetně i obecných soudů.

57. Ve věci absence uvedení subjektivní stránky v usnesení o zahájení trestního stíhání Ústavní soud připomíná usnesení Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 369/05 (dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), z něhož vyplývá, že uvedení subjektivní stránky je obligatorní při zahájení trestního stíhání tehdy, pokud úmysl či pohnutka je uvedena ve skutkové podstatě předmětného trestného činu (tak tomu bylo v nálezech Ústavního soudu, sp. zn. IV. ÚS 582/99 a I. ÚS 46/96, oba dostupné na <http://nalus.usoud.cz/>). V tomto případě však pohnutka ani úmysl nejsou v zákonné dikci uvedeny, a proto této námitce stěžovatelů nelze přisvědčit.

58. Kromě toho stěžovatelé namítají, že obecně v celém trestním řízení nebyla prokázána subjektivní stránka trestného činu a z toho důvodu chybí základní složka trestnosti činu, čímž se diskvalifikuje možnost jejich potrestání. Ústavní soud tuto námitku považuje za neopodstatněnou a nemá žádných ústavněprávních námitek proti právnímu názoru, že u trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 bývalého trestního zákona postačí, pokud úmysl pachatele figuruje alespoň ve formě srozumění (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 3 Tdo 1174/2004, dostupné na www.nsoud.cz).

59. V případě stěžovatelů považuje Ústavní soud za nesporné, že zavinění stěžovatelů ve formě přinejmenším nepřímého úmyslu dáno bylo. Až za absurdní lze považovat argumentaci, že držením daných symbolů hnutí, o jehož protiprávnosti bylo pojednáno výše, nebyli stěžovatelé srozumění s jeho propagací. Tento fakt bezesporu vyplývá nejenom z aktivní činnosti stěžovatelů na inkriminovaném shromáždění, ale rovněž z jejich komunikace před shromážděním a v jeho celkové přípravě tak, jak vyplývají z vyžádaného spisu.

60. Ústavní soud nemůže přitakat ani námitkám stěžovatelů na nedostatek kontrolních mechanismů v celém řízení; ze spisu naopak vyplývá, že celé řízení před nalézacím soudem bylo pečlivě vedeno. Až po řádném provedení celé řady důkazů a až po jejich ústavně bezchybném vyhodnocení bylo rozhodnuto o vině stěžovatelů. Obdobně rozsudky vyšších soudních instancí nelze hodnotit tak, že by porušovaly funkci, která je jim právním řádem dána.

61. Stěžovatelé konečně brojili proti způsobu, jakým se obecné soudy vypořádaly se znaleckými posudky a vznášeli námitky proti ustavení a způsobu práce znalce Miroslava Mareše v kontrastu s posouzením znaleckého posudku znalce Zdeňka Zbořila.

62. Za zcela neopodstatněnou pokládá Ústavní soud námitku týkající se samotného ustanovení znalce Miroslava Mareše. Ústavní soud poznamenává, že již ze shora citované zásady volného hodnocení důkazů (srov. výše nálezy sp. zn. II. ÚS 56/95 či nálezy sp. zn. I. ÚS 478/97, Sb. n. u., sv. 14, str. 275) plyne, že je právem soudu přibrat více znalců, a to zejména tehdy, pokud se jedná o složitou věc, jíž projednáváný případ bezpochyby byl. Pokud stěžovatelé (a z ústavní stížnosti vyplývá, že tomu tak bylo) již při přibrání znalce měli o jeho osobě jakékoli pochybnosti, měli je uplatnit procesními prostředky, které jim k tomu dává trestní řád (srov. ustanovení § 105 odst. 3 tr. ř.). Ze soudního spisu je zřejmé, že tento postup stěžovatelé neuplatnili, a již z toho důvodu jejich až nyní přednesené (a tudíž nepřipustné) námitce na údajně ústavně nekonformní ustavení znalce přisvědčit nelze.

63. Stěžovatelé rovněž brojili proti způsobu, jakým soudy přistupovaly k oběma znaleckým posudkům a poukazovali na prý zjevné upřednostnění znaleckého posudku znalce Miroslava Mareše. Z ustálené judikatury vyplývá, že v případě rozporu mezi dvěma znaleckými posudky lze rozhodnout o přezkoumání těchto posudků dalším znalcem, příp. znaleckým ústavem, ovšem jen v případě, že soud sám tento rozpor po slyšení obou znalců neodstraní (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 849/2008 dostupné na: <http://www.nsoud.cz> či rozhodnutí č. R 45/1984 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Z provedeného dokazování však byl dle Ústavního soudu postup obecných soudů při zjišťování skutkového stavu ústavně konformním projevem zásady volného hodnocení důkazů, tedy i vyžádaných znaleckých expertíz. Skutkový stav byl prokázán do takové míry, že z něj obecné soudy mohly vyvodit dostatečné závěry a přiklonit se k posudku znalce Mareše. Fakt, že závěry tohoto znalce nespovídají obžalovaným, nemůže pochopitelně odůvodnit zpochybňování jeho odborné způsobilosti či dokonce použitelnosti znaleckého posudku jím vypracovaného. Neměl-li soud

po zhodnocení všech provedených důkazů o správnosti tohoto posudku pochyby, nebyl žádný důvod jeho přezkoumávání nařizovat.

III.

64. Pro uvedené nemá Ústavní soud důvod zpochybňovat úsudek obecných soudů, dle něhož bylo možno na základě provedených důkazů učinit závěr, že stěžovatelé jako čelní představitelé krajně pravicové scény v České republice svými projevy propagovali nenávistné, rasistické a xenofobní hnutí směřující proti základním právům a svobodám, nezřikající se i možnosti použití násilí, hlásající zášť vůči mnohým menšinám (Romové, Židé, homosexuálové) a podkopávající demokratický řád České republiky. Trestní postih za toto jednání byl z hlediska stěžovatelů dostatečně předvídatelný a trestní proces s nimi vedený lze jako celek označit za spravedlivý a souladný s ústavními zásadami. Proto Ústavní soud ve shodě s obecnými soudy dospěl k závěru, že potrestání stěžovatelů bylo ústavně konformní.

65. Z uvedených důvodů Ústavní soud zamítl ústavní stížnost podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 28. listopadu 2011

Michaela Židlická, v. r.

předsedkyně senátu Ústavního soudu

PRÁVNÍ VĚTA

Ústavní soud se ztotožňuje s principy bránící se demokracie, jejichž právní aplikace je opodstatněná s přihlédnutím k historickým zkušenostem s nacistickou a komunistickou totalitou nejen v našem státě, nýbrž i v celoevropském kontextu. Jestliže jsou odpůrci demokracie a hodnot, na kterých demokracie stojí, připraveni na ni útočit, musí být i demokratický režim připraven bránit se těmto atakům, a to v nutných případech i omezením základních práv.

Ústavní soud zdůrazňuje, že přes nepochybnost garance základních práv pro každého, je právem i povinností demokratického státu přiměřenými prostředky bránit sebe sama i společnost, kterou reprezentuje, proti destruktivním útokům ze strany těch hnutí a jednotlivců, jež popírají a zpochybňují základní demokratické hodnoty. Demokracie, která by bezvýhradně odmítla používat proti svým protivníkům státní moc, otevírala by bránu nejen anarchii, ale i totalitě. Právo menšiny na vyjádření jejího politického postoje nesmí být zaměňováno za

právo libovolnými prostředky hlásat zlo; povinnost demokratického právního státu (nesvázaného s žádnou výlučnou ideologií) uplatňovat státní moc v mezích a způsobem stanovených zákonem nelze pak zaměňovat s rezignací čelit projevům zla a nenávisti i takovými prostředky, jež se šířitelům těchto projevů mohou jevit jako tvrdé.

Nejdůležitějším faktorem při hodnocení obranných mechanismů, jež je demokratický právní stát oprávněn použít proti těm, kteří primárně mají za cíl demokracii zlikvidovat, je nezbytnost a přiměřenost s důrazem na fakt, že omezení základních práv může být prováděno pouze v krajních případech. Svoboda projevu se totiž nevztahuje pouze na informace a myšlenky, které jsou přijímány pozitivně nebo jsou považovány za neurážlivé nebo nedůležité, ale také na ty, které pohoršují, šokují nebo ruší.

Omezení či dokonce trestní postih projevů bude nezbytně nutný v demokratické společnosti tehdy, pokud budou tyto projevy obsahovat výzvy k násilí či k popírání, zpochybňování, schvalování nebo ospravedlňování zločinů proti lidskosti spáchaných v minulosti (srov. např. tzv. Osvětimskou lež), jakož i k podpoře a propagaci hnutí směřujících k potlačení základních lidských práv a svobod, a to zvláště ve vztahu k některým minoritám. V případě nenávistných projevů přitom není možné zkoumat pouze jejich prvoplánový obsah, nýbrž i jejich celkový kontext.

V každém případě však musí být předmětný projev za hranou ochrany nikoli jen hypoteticky.

Kritiku projevů obsaženou v odůvodnění soudních rozhodnutí nelze *a priori* odmítat pod záminkou jejich političnosti. Ústavně zaručenou nezávislost soudů nelze zaměňovat s juristickou impotencí, v důsledku které by justice sama sobě zakazovala uvážít relevantní souvislosti jednání sice nepochybně politického, ale všemi svými charakteristikami excesivně vybočujícího z ústavně chráněné volné a svobodné soutěže politických sil. I politickým projevem může být spáchán trestný čin, přičemž v rámci úvah soudu upínajících se k závěru o naplnění jeho skutkové podstaty nemůže se soud hodnocení takového politického projevu vyhnout.